

คู่มือประกอบการฝึก หลักสูตร การปั้นโองซีเมนต์

.....ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกาฬงพงเพชร.....

การปั้นโอ่งซีเมนต์

ในการปั้นโอ่งซีเมนต์เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน คือการนำเอาดินเหนียวมาใช้ในการขึ้นรูปแบบปั้นโอ่งด้วย โอ่งซีเมนต์มีประโยชน์มากมายเพราะโอ่งมีขนาดใหญ่สามารถบรรจุน้ำได้ถึง ๒,๐๐๐ ลิตร

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร

ความรู้พื้นฐาน

การปั้นโอ่งซีเมนต์มีขั้นตอนไม่มากเท่าไร ถ้าเรามองอาจจะคิดว่าโอ่งซีเมนต์ทำไม่ยาก ง่ายมาก แต่...แท้จริงแล้วการปั้นโอ่งซีเมนต์แต่ละลูกนั้น ขั้นตอนในการปั้นโอ่งยากมากและจะต้องละเอียดอ่อนมากด้วย เริ่มตั้งแต่การไปเอาดินเหนียวมา แล้วนำเอาแบบพิมพ์โอ่งมาก่อตั้งเป็นรูปโอ่ง และเรียงไม้แบบบนปากโอ่ง มีความสำคัญทุกขั้นตอน

วัสดุอุปกรณ์ในการทำโอ่ง

ปูนพอร์ตแลนด์

หินฝุ่น

ผสมปูนพอร์ตแลนด์

ดินเหนียว

วัสดุอุปกรณ์ในการทำโอง

- ๑. ชุคเกรียงฉาบ = ๑ ชุค
- ๒. แบบโอง (๒,๐๐๐) = ๑ ชุค
- ๓. แบบไม้ปากโอง = ๑ ชุค
- ๓. หินฝุ่น = ๘ บุงกี ต่อปูน ๑ ลูก
- ๔. ปูนปอร์ตแลนด์ = ๒ ลูกต่อโอง ๑ ลูก
- ๕. ปูนฉาบ = ๑ ลูกต่อโอง ๒ ลูก
- ๖. ลวดดำ = ๑ กก.
- ๗. ขี้ต้อและก๊อกรน้ำ = ๑ ชุค
- ๘. ท่อน้ำทิ้ง = ๑ อัน

ลวดดำ

ขอบปากโอง

ขอบฐานล่างโอง

อุปกรณ์เก็บปากโอง

ขั้นตอนการปั้นโอ่งซีเมนต์

การปั้นโอ่งซีเมนต์ต้องใช้ปูนปอร์ตแลนด์เท่านั้น

- เทฐานพื้นโอ่งตามแบบวงกลมรองพื้นด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ หรือกระดาษถุงปูนซีเมนต์ ใช้เกรียงปาดให้เรียบ
- ฐานพื้นโอ่งแห้งแล้วนำแบบโอ่งมาก่อเป็นชั้นด้วยดินเหนียวจนครบ ๑๐ ชั้น ซึ่งแบบโอ่งจะมีหลายเบอร์ซึ่งแต่ละชั้นจะมีขนาดไม่เท่ากัน และเรียงไม้แบบด้านบนของปากโอ่งเสร็จแล้ว ปูกระดาษทับบนแบบไม้ไม่ให้มีรอยร้าว นำเอาดินเหนียวที่เตรียมไว้มาฉาบทำให้เรียบจนทั่วโอ่ง ทิ้งไว้ให้แห้งพอสมควร แล้ววางวงแบบปากโอ่งให้ตรงกลาง
- ขึ้นปูนที่ผสมเตรียมไว้ ฉาบทับดินเหนียวให้รอบบริเวณรอบโอ่งให้เรียบ ฉาบจากข้างล่างขึ้นไป ด้านบนปากโอ่ง ๑ รอบ พันด้วยลวดดักก่อสร้างให้รอบทั่วโอ่งลวดประมาณ ๑ กิโลกรัม ทิ้งไว้ให้ปูนเซ็ดตัวแล้วฉาบปูนทับลวดอีก ๑ รอบ
- นำเครื่องมือแต่งปากโอ่งให้เรียบเป็นรูปทรง แล้วผสมปูนฉาบกับน้ำ ฉาบให้รอบบริเวณผิวโอ่ง ด้านนอกใช้ฟิล์มหนังขัดให้เรียบ และใส่ก๊อคน้ำ กับท่อน้ำทิ้งให้เรียบร้อย
- ทิ้งไว้ข้ามคืนแล้วก็แกะเอาแบบด้านในโอ่งออกให้หมด แล้วผสมปูนฉาบกับน้ำสะอาดด้านในโอ่งให้ทั่วบริเวณทิ้งไว้ประมาณ ๒-๓ วัน ใส่น้ำได้ เป็นเสร็จพิธีของการทำโอ่งซีเมนต์

เริ่มต้นการขึ้นแบบโอ่งซีเมนต์

ขั้นตอนการตั้งแบบโอ่ง แล้วประสานแบบให้ติดกันด้วยดินเหนียว

ขั้นตอนต่อไป

ประสานแบบด้วยดินเหนียว

แล้วฉาบแบบด้านนอกด้วยดินเหนียว หนาประมาณ ๑-๒ ซม.

ขั้นตอนต่อไป

ปุกระดาษแล้ววางแบบปากโอ่ง

เทพูนทับแบบปากโอ่ง ก่อนการฉาบด้านข้างรอบๆโอ่ง

ขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนการฉาบด้วยปูนซีเมนต์ผสมหินฝุ่น

ขั้นตอนต่อไป

ฉาบปูนชั้นที่ ๑ เรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนต่อไป

พันด้วยลวดรอบโอ่ง เพื่อความแข็งแรงของตัวโอ่ง

ขั้นตอนต่อไป

ฉาบปูนชั้นที่ ๒ ทับลวดและฉาบผิวโอง ปาดปากโองด้วยแบบพิมพ์ปาดปากโอง
ทิ้งระยะไว้ ๑ คืน เพื่อให้ปูนซีเมนต์ แข็งตัว ก่อนแกะแบบ

ขั้นตอนต่อไป

แกะแบบปูนและแบบไม้ในโอ่งออกให้เรียบร้อย

ผสมปูนฉาบกับน้ำ สาดให้ทั่วภายในโอ่ง ทิ้งไว้ระยะเวลา ๒-๓ วัน แล้วค่อยเติมน้ำให้เต็ม

O.K. โองใ้การใช้การได้.....เยี่ยม.....

ผู้จัดทำเอกสาร

นายพรชัย ทับทิม

ผู้ประสานการฝึกอบรม

นายศรีไพร ฝั้นแก้ว

หัวหน้าฝ่ายพัฒนาฝีมือแรงงาน

นางสาวอาภากร ว่องเขตกร

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร